

**DECIZIA Nr.562**  
**din 18 septembrie 2018**

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii**

**Publicată în Monitorul Oficial nr.825 din 26.09.2018**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, obiecție formulată de Președintele României în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Sesizarea de neconstituționalitate a fost transmisă cu Adresa nr.CP1/1.135/6 iulie 2018, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.5.409/6 iulie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.1.059A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, sunt formulate critici de neconstituționalitate extrinsecă, structurate pe două paliere, și anume: a) neprezentarea motivelor pentru care comisiile parlamentare sesizate în fond cu cererea de reexaminare a Președintelui României asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii au ajuns la soluția respingerii acesteia și b) lipsa de competență a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv a Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului de a analiza cererea de reexaminare a Președintelui României formulată în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție și de a întocmi un raport în privința acesteia.

4. În ce privește primul motiv de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că cererea de reexaminare adresată Parlamentului de către Președintele României în privința legii deduse controlului de constituționalitate cuprindea o amplă argumentație în sensul semnalării unor aspecte de neconstituționalitate sau de nerespectare a exigențelor de tehnică legislativă (norme contradictorii, trimiteri la dispoziții inexistente, dispoziții neclare și/sau necorelate între ele, paralelisme legislative), motivele prezentate în acest sens fiind structurate în 24 de puncte. Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, a reexaminat legea dedusă controlului de constituționalitate în 25—26 iunie 2018. Astfel, în ziua de 25 iunie 2018, legea a fost repartizată, de către Biroul permanent, Comisiei juridice, care a întocmit raportul în ziua următoare, când legea a fost înscrisă pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, care, după ce a adoptat-o în aceeași formă, a trimis-o Senatului, spre dezbateri și adoptare. În aceeași zi, Biroul permanent al Senatului a repartizat legea Comisiei juridice care, în cursul zilei de 26 iunie 2018, a și adoptat raportul. În data de 27 iunie 2018, Senatul, în calitate de Cameră decizională, a adoptat legea în forma trimisă inițial la promulgare, respingând implicit cererea de reexaminare.

5. Deși motivele din cererea de reexaminare trimiteau la texte concrete din legea criticată, din rapoartele comisiilor sesizate în fond ale ambelor Camere ale Parlamentului nu rezultă care sunt rațiunile pentru care s-a ajuns la soluția respingerii acestora. Lipsa acestor argumente ori a dezbaterii motivelor cererii de reexaminare reiese și din dezbaterile plenului Camerei Deputaților. Spre deosebire de Cameră, la Senat,

plenul a respins, fără vreo motivare însă, amendamentele formulate.

6. Or, astfel cum s-a stabilit constant în jurisprudența Curții Constituționale, reexaminarea unei legi ca urmare a cererii formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție implică o dezbatere specializată, limitată la motivele/rațiunile/textele cuprinse în însăși această cerere. Este indicată, în acest sens, Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, paragrafele 47 și 48, prin care Curtea a subliniat faptul că prin cererea de reexaminare a Președintelui României se deschide un dialog interinstituțional între acesta și Parlament, dialog ce trebuie să fie guvernat de colaborare loială și respectarea normelor și principiilor constituționale. „În acest caz, Parlamentului îi revine rolul fie de a-și însuși observațiile, fie de a le repudia, fie de a respinge la vot propunerea/proiectul de lege, atunci când consideră că motivele invocate sunt întemeiate, iar anvergura acestora determină caracterul inacceptabil al legii.” Pronunțarea Parlamentului asupra legii, în limitele cererii de reexaminare, decurge din art.1 alin.(4) și (5), art.61 alin.(1) și art.80 alin.(2) din Constituție, ceea ce înseamnă, potrivit deciziei menționate a Curții, că art.77 alin. (2) și (3) din Constituție trebuie coroborat cu textele constituționale anterior referite. În același sens, al definirii limitelor reexaminării prin cererea de reexaminare a Președintelui, precum și al soluțiilor pe care Parlamentul le poate adopta în cadrul acestei proceduri de reexaminare, sunt indicate și deciziile Curții Constituționale nr.30 din 27 ianuarie 2016 și nr.624 din 26 octombrie 2016.

7. Așadar, potrivit jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, întregul mecanism constituțional al reexaminării este guvernat de principiul colaborării loiale dintre Președinte și Parlament. Aceasta implică, din partea Președintelui, obligația de a formula o singură dată o cerere de reexaminare în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție adresată Parlamentului, precum și necesitatea ca această cerere să fie motivată în substanțialitatea sa. La rândul său, Parlamentul are obligația de a dezbate legea în limitele cererii de reexaminare, analizând rând pe rând motivele invocate de Președinte, analiză ce se va realiza cu respectarea normelor constituționale și regulamente aplicabile procedurii de legiferare. În limitele mecanismului procedural deschis prin cererea de reexaminare, Parlamentul poate lua orice decizie (de admitere, respingere, modificare/completare a textelor/legii supuse reexaminării).

8. Respectarea acestui cadru de acțiune trebuie să rezulte fie din actele procedurale întocmite de organele de lucru ale Camerelor (rapoarte sau avize ale comisiilor), fie din dezbaterile din Plen și/sau din comisii. În absența motivelor de respingere, se poate înțelege că cererea de reexaminare a făcut doar obiectul unei decizii politice, care, deși justificată, este insuficientă pentru a predetermina caracterul pe deplin constituțional al unei dezbateri raportate la cadrul procedural deschis prin dispozițiile art.77 alin.(2) din Constituție. În opinia autorului obiecției, un comportament loial al Parlamentului cu privire la cererea de reexaminare a Președintelui României nu exclude dezbateră cu celeritate a acesteia (fiind chiar o cerință a regulamentelor parlamentare), însă această dezbatere implică și o explicitare cât de sumară a motivelor, a rațiunilor avute în vedere de Parlament, exprimate prin instrumentele procedurale de care acesta dispune (rapoarte/avize, dezbateri parlamentare, puncte de vedere exprimate de grupurile parlamentare). În acest sens, se precizează faptul că, potrivit normelor regulamentare incidente (art.137 din regulamentul Camerei Deputaților și art. 150 din Regulamentul Senatului), procedura soluționării cererii de reexaminare face trimitere la regulile procedurii legislative obișnuite, în cadrul acesteia din urmă fiind prevăzut faptul că raportul comisiei sesizate în fond va cuprinde propuneri motivate privind admiterea fără modificări a actului examinat, respingerea acestuia sau admiterea lui cu modificări și/sau completări.

9. Or, în cazul legii supuse controlului de constituționalitate, din raportul comisiei sesizate în fond (atât la Camera Deputaților, cât și la Senat), această motivare a respingerii cererii de reexaminare lipsește. De asemenea, din dezbaterile din plenul Camerei Deputaților nu rezultă că aceasta a dezbătut motivele de reexaminare cuprinse în cererea Președintelui. Nici din dezbaterile plenului Senatului nu pare să rezulte o asemenea împrejurare, câtă vreme în cadrul acestora discuțiile s-au purtat în jurul unor aspecte procedurale, iar raportul comisiei sesizate în fond nu cuprindea nicio motivare a respingerii cererii de reexaminare.

10. Absența oricăror motive de respingere a cererii de reexaminare în cadrul raportului comisiei sesizate în fond conduce la ideea că aceasta nu și-a îndeplinit rolul constituțional, cel statuat de jurisprudența Curții Constituționale, de a organiza și de a realiza actele premergătoare pentru Plenul fiecărei Camere. Această neregularitate procedurală ar fi putut fi suplinită în ipoteza în care în plen ar fi existat dezbateri specializate asupra motivelor cererii de reexaminare formulate de Președinte. În Plenul fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului au existat dezbateri, însă acestea nu au vizat motivele cererii de reexaminare, ci tocmai acest viciu de procedură, respectiv imposibilitatea de a depune amendamente și inexistența motivelor pentru respingerea cererii de reexaminare.

11. În atari împrejurări, se poate conchide că actul a cărui reexaminare a fost solicitată nu a beneficiat

de o reală reexaminare și că, în realitate, nu a fost supus la vot actul normativ într-o formă reexaminată, ci, pentru a doua oară, a fost votat însuși actul normativ în forma trimisă la promulgare, deci inclusiv textele ce nu au făcut obiectul cererii de reexaminare, cu consecința încălcării limitelor reexaminării.

12. În condițiile în care Președintele și-a exercitat dreptul constituțional prevăzut de art.77 alin.(2) din Constituție, adresând Parlamentului o cerere de reexaminare argumentată punctual, Parlamentului îi reveneau obligația și responsabilitatea minimală de a-și motiva soluția adoptată, cu atât mai mult cu cât prin cererea de reexaminare era semnalată existența unor norme contradictorii, de natură să afecteze coerența întregului ansamblu al legilor justiției.

13. Cu atât mai important este ca Parlamentul să realizeze o veritabilă reexaminare prin contrapunerea unor motive, având în vedere că, potrivit noii jurisprudențe a Curții Constituționale, sesizarea acesteia pentru motive de neconstituționalitate intrinsecă asupra dispozițiilor legale cuprinse în forma inițială a legii, anterioare cererii de reexaminare, ar fi inadmisibilă (a se vedea paragraful 33 din Decizia nr.334 din 10 mai 2018).

14. În concluzie, se arată că menționarea rațiunilor pentru care se adoptă o anumită soluție în cadrul dezbaterilor din Parlament a cererii de reexaminare în limita obiecțiilor formulate de Președintele României este indisolubil legată de principiile ce decurg din prevederile art.1 alin.(4) și (5) și ale art. 61 alin.(1), coroborate cu cele ale art.80 alin.(2) din Constituție, toate prin raportare la art.77 alin.(2) din Legea fundamentală. Orice altă interpretare ar face ca reexaminarea cerută de Președintele României să fie pur formală, iar atribuția constituțională de care acesta dispune potrivit art.77 alin.(2) din Constituție să fie golită de conținut.

15. Cu privire la cel de-al doilea motiv de neconstituționalitate extrinsecă, Președintele României susține, în esență, lipsa de competență a comisiei juridice a fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului de a fi sesizată în fond și de a întocmi raportul referitor la cererea de reexaminare formulată de Președintele României în privința Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

16. Astfel, prin Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, paragraful 68, analizând prevederile art.62 și art.134 alin.(1) din Regulamentul Camerei Deputaților, ale art.68 și art.149 alin. (1) din Regulamentul Senatului, prin coroborare cu cele ale art.8 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, precum și ale Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, Curtea Constituțională a ajuns la concluzia potrivit căreia „în condițiile în care, în cazul elaborării Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, comisia sesizată în fond este (...) Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, rezultă că, în temeiul normelor regulamentare, această comisie este competentă să reexamineze prevederile declarate neconstituționale și să întocmească raportul pe care, ulterior, îl prezintă plenului fiecărei Camere a Parlamentului.”

17. Or, în cazul procedurii de soluționare a cererii de reexaminare a Președintelui, adresată Parlamentului în data de 22 iunie 2018, se constată faptul că Biroul permanent al fiecărei Camere parlamentare a decis trimiterea pentru raport a cererii de reexaminare propriei comisii juridice, și nu Comisiei speciale comune, așa cum a procedat în cazul reexaminării aceleiași legi ca urmare a constatării neconstituționalității unor texte din aceasta prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, această procedură fiind confirmată sub aspect constituțional prin Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, mai sus indicată.

18. Temeiul juridic al competenței comisiei juridice este indicat în Raportul acesteia și este reprezentat de art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv art.150 din Regulamentul Senatului. Ambele texte ale regulamentelor parlamentare fac trimitere la „respectarea procedurii legislative”, însă competența Comisiei speciale comune este una distinctă, prevăzută de art.1 lit.j) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017, și anume „examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, aflate în procedură parlamentară, precum și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară, pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale și care vor fi transmise acesteia.”

19. Prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, Curtea a analizat critici de neconstituționalitate ale Hotărârii Parlamentului nr.69/2017 cu referire la obiectivele Comisiei speciale comune și a statuat că aceasta „are ca obiectiv, printre altele, examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, sens în care proiectele/propunerile legislative aflate în procedură parlamentară, precum și cele ce urmează a intra în această procedură pe toată durata desfășurării activității Comisiei speciale vor fi transmise acesteia”.

20. Prin urmare, atât timp cât această Comisie specială comună funcționa, aceasta era competentă să examineze legea criticată, reintrată în procedura parlamentară ca urmare a formulării unei cereri de reexaminare, și nu comisiile juridice ale fiecărei Camere a Parlamentului. Similar modului în care legea a fost trimisă Comisiei speciale comune pentru a fi pusă de acord cu Decizia Curții Constituționale nr.61 din 13 februarie 2018, aceasta trebuia trimisă aceleiași comisii pentru reexaminarea dispozițiilor invocate în cererea de reexaminare a Președintelui României. În acest sens, Curtea a statuat, prin Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, paragraful 157, faptul că instituirea Comisiei speciale comune pentru a elabora modificări și completări la legile justiției a avut în vedere „criteriul coerenței, completitudinii și unității actului legislativ, specific acestor categorii de comisii”.

21. De altfel, pentru activitățile comune ale celor două Camere ale Parlamentului este prevăzută competența comisiilor sesizate inițial în fond de a analiza cererile de reexaminare a legilor adoptate în ședințe comune [art.21 alin.(3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului], tocmai pentru a asigura coerența procesului legislativ și faptul că există o continuitate la nivelul structurii care analizează respectiva lege.

22. În concluzie, sesizarea comisiilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului încalcă jurisprudența Curții Constituționale și competența Comisiei speciale comune, aducând atingere art.147 alin.(4) și, respectiv, art.1 alin.(5) și art.64 alin.(5) din Constituție.

23. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

24. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere cu Adresa nr.2/6.978 din 12 iulie 2018, înregistrat la Curtea Constituțională cu nr.6.338/12 iulie 2018, prin care solicită respingerea sesizării de neconstituționalitate.

25. Cu privire la primul motiv de neconstituționalitate extrinsecă invocat de Președintele României în sesizarea de neconstituționalitate, se susține că, din analiza comparată a documentelor aferente derulării procedurii legislative a reexaminării legii ca urmare a cererii de reexaminare, a formei adoptate de Camera Deputaților și a celei adoptate de Senat, se constată respectarea exigențelor prevederilor constituționale invocate. Se precizează faptul că atât în cadrul ședinței de plen a Camerei Deputaților, cât și în cea a Senatului au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea expunerii punctelor de vedere cu privire la cererea de reexaminare formulată de Președintele României.

26. Cu referire la cel de-al doilea motiv de neconstituționalitate extrinsecă invocat de autorul sesizării, este indicat art.64 alin.(1) din Constituție, privind autonomia regulamentară de care beneficiază cele două Camere ale Parlamentului și care conferă acestora dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și instituire a procedurilor de desfășurare a activităților parlamentare. În acest sens este invocată jurisprudența Curții, prin care aceasta a reținut că nu este de competența instanței constituționale să controleze modalitatea în care sunt puse în aplicare regulamentele celor două Camere ale Parlamentului în procesul legislativ, întrucât ar încălca, astfel, principiul autonomiei regulamentare a Parlamentului (deciziile nr.710/2009, nr.1.466/2009, nr. 209/2012). Prin urmare, se apreciază că aspectele referitoare la actele concrete de aplicare a procedurilor parlamentare în cazul reexaminării nu reprezintă probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare, doar plenul Camerei Deputaților, respectiv plenul Senatului având competența legiferării. Se mai menționează, în acest context, faptul că fiecare dintre cele două foruri legiuitoare s-a exprimat cu privire la aceeași inițiativă legislativă, cu luarea în considerare a criticilor prezentate de Președintele României în cererea de reexaminare formulată, potrivit competențelor și cu respectarea regulamentelor parlamentare.

27. Așadar, se conchide că reexaminarea actului normativ dedus controlului de constituționalitate s-a realizat cu respectarea în ansamblu a prevederilor regulamentare aplicabile acestei proceduri parlamentare speciale. Legea adoptată, chiar dacă are un conținut identic cu cel al legii transmise inițial în vederea promulgării, ca urmare a respingerii cererii de reexaminare, este conformă atât cu Legea fundamentală, cât și cu regulamentele parlamentare, inclusiv din perspectivă procedural-legislativă.

28. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

29. **Alte documente aflate la dosar.** La data de 6 iulie 2018, Partidul Național Liberal a transmis Curții Constituționale Adresa nr.135/6 iulie 2018, înregistrată cu nr.5.437/9 iulie 2018, prin care solicită suspendarea cauzelor aflate pe rolul Curții Constituționale și în analiza Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), cauze ce au ca obiect modificările și completările aduse

Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, precum și Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, suspendare solicitată până la finalizarea și publicarea punctelor de vedere ale Comisiei de la Veneția. De asemenea, prin Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.6.371/12 iulie 2018, Asociația Forumul Judecătorilor din România a formulat o solicitare de aceeași natură.

#### CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, înscrisurile atașate la dosar, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

30. Curtea Constituțională a fost sesizată, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

31. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

32. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției formulate sunt cele ale art.77 alin.(2) — referitoare la dreptul Președintelui de a cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii, înainte de promulgare, art.64 — *Organizarea internă* (a Parlamentului) și art.147 alin.(4) din Constituție, referitoare la efectul general obligatoriu și numai pentru viitor al deciziilor Curții Constituționale, precum și, prin raportare la art.77 alin.(2), cele ale art.1 alin.(4) și (5) — privind principiul separării și echilibrului puterilor în stat și cel al legalității și ale art.61 alin.(1) — potrivit căroră Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, coroborate cu cele ale art.80 alin. (2) din Constituție, referitoare la atribuția Președintelui României de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice, sens în care acesta exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

33. Referitor la cererile depuse la dosarul cauzei de către Partidul Național Liberal și Asociația Forumul Judecătorilor din România, Curtea reține că aceste entități nu au calitate procesuală în prezenta cauză. Prin urmare, cu majoritate de voturi, Curtea respinge cererile, ca inadmisibile.

#### (1) **Parcursul legislativ al actului normativ examinat**

34. Legea supusă controlului de constituționalitate este adoptată în urma formulării, la data de 22 iunie 2018, a cererii de reexaminare a Președintelui României și a parcurs trei cicluri legislative.

35. Astfel, propunerea legislativă, inițiată de un grup de 10 deputați și senatori, a fost înregistrată la Biroul permanent al Camerei Deputaților la data de 31 octombrie 2017 și a fost adoptată, în procedură de urgență, de Camera Deputaților, la data de 13 decembrie 2017, iar de Senat, în calitate de Cameră decizională, la data de 21 decembrie 2017 (primul ciclu legislativ).

36. Legea astfel adoptată a fost trimisă la promulgare la data de 27 decembrie 2017, iar la data de 22 și, respectiv, 27 decembrie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție și, respectiv, un număr de 52 de deputați au sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate anterior promulgării. Curtea a soluționat cele două sesizări prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, prin care a admis, parțial, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct.5, pct.15 (cu referire la sintagma „*comisiile parlamentare de control al serviciilor de informații*”), pct.19, 20 și 62 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 sunt neconstituționale. În temeiul art.147 alin.(2) din Constituție s-a deschis procedura reexaminării legii, pentru punerea de acord a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale cu Decizia nr. 61 din 13 februarie 2018.

37. Până la momentul pronunțării deciziei mai sus menționate, aceeași lege a mai fost atacată prin sesizarea formulată la data de 22 ianuarie 2018 de un număr de 51 de deputați. Curtea, prin Decizia nr.65 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.314 din 10 aprilie 2018, a respins sesizarea, ca inadmisibilă.

38. Procedura reexaminării legii în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție a demarat la data de 7 martie 2018 și s-a finalizat prin adoptarea legii reexaminată de către Senat, în calitate de Cameră decizională, la data de 26 martie 2018, fiind depusă la 28 martie 2018 la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii. La data de 30 martie 2018 legea, adoptată în forma reexaminată, a fost trimisă Președintelui României spre promulgare [al doilea ciclu legislativ — prima reexaminare, în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție].

39. Forma reexaminată a legii a fost contestată, la data de 29 martie 2018, de 89 de deputați aparținând

grupurilor parlamentare ale P.N.L. și U.S.R. Prin Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.384 din 4 mai 2018, Curtea a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat constituționalitatea legii examinate. Prin Adresa nr.3.294 din 3 mai 2018, Curtea, în temeiul art.77 alin.(3) din Constituție, a transmis Președintelui României această decizie, în vederea promulgării legii ce a constituit obiectul controlului.

40. La data de 11 mai 2018, Președintele României a formulat o sesizare de neconstituționalitate cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, soluționată de Curte prin Decizia nr.385 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.488 din 13 iunie 2018, prin care a respins, ca inadmisibilă, obiecția de neconstituționalitate. Prin Adresa nr.4.557 din 13 iunie 2018, Curtea a transmis Președintelui României această decizie, în vederea promulgării legii examinate.

41. La data de 22 iunie 2018, Președintele României a adresat Parlamentului României o cerere de reexaminare asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. La data de 25 iunie 2018, cererea de reexaminare a fost trimisă pentru raport la Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților. În aceeași zi a fost depus raportul de respingere a cererii de reexaminare al acestei comisii. În data de 26 iunie 2018, legea a fost înscrisă pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților, a fost dezbătută și a fost adoptată propunerea Comisiei de respingere a cererii de reexaminare. Ulterior, legea a fost înaintată Senatului, care, la data de 27 iunie 2018, a dezbătut și a adoptat propunerea din raportul Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări de respingere a cererii de reexaminare. Ca atare, legea, fiind adoptată în aceeași formă, a fost depusă, la data de 27 iunie 2018, la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, iar la data de 29 iunie 2018 a fost trimisă Președintelui României spre promulgare [al treilea ciclu legislativ — a doua reexaminare, în temeiul art.77 alin.(3)].

42. La data de 6 iulie 2018, Președintele României a formulat, în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, prezenta sesizare de neconstituționalitate.

#### **(2) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate**

43. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate ale acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de constituționalitate. Dacă primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordinea antereferită, iar constatarea neîndeplinirii uneia are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.66 din 21 februarie 2018, paragraful 38).

44. Cu privire la titularul dreptului de sesizare, se constată că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată de Președintele României, acesta enumerându-se printre subiectele de drept prevăzute limitativ de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție a se adresa Curții Constituționale.

45. Cu privire la termenul în care obiecția a fost formulată, se observă cu titlu prealabil că obiectul prezentei sesizări poartă asupra unei legi în privința căreia Președintele statului a formulat cerere de reexaminare, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. Prin urmare, termenul de sesizare a Curții Constituționale de către același subiect de drept este cel prevăzut de art.77 alin.(3) din Legea fundamentală, respectiv de 10 zile de la primirea legii după reexaminare, termen respectat în cauza de față.

46. Cu privire la condițiile de admisibilitate din perspectiva obiectului controlului de constituționalitate, se reține că acestea trebuie analizate din perspectiva jurisprudenței Curții, dată fiind particularitatea prezentei sesizări, ce vizează o lege în forma sa reexaminată, ca urmare a solicitării Președintelui în acest sens. Astfel, prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, coroborată cu Decizia nr.975 din 6 iulie 2010 și prin Decizia nr.334 din 10 mai 2018, Curtea a reținut, în esență, că cererea de reexaminare formulată conform art.77 alin.(2) din Constituție are ca efect redeschiderea procedurii legislative, însă numai în limitele cererii de reexaminare. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și pe cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării. Examinând cererea de reexaminare, Parlamentul o poate admite/admite în parte/respinge, însă, indiferent de soluția adoptată, pot forma obiectul controlului *a priori* de constituționalitate numai dispozițiile legale supuse unor intervenții legislative în procedura de reexaminare (diferența specifică), precum și procedura de adoptare a legii în urma cererii de reexaminare, cu titlu exemplificativ, reținându-se cvorumul de ședință, majoritatea de vot sau ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului.

47. Raportând considerentele de principiu reținute prin deciziile mai sus menționate la specificul prezentei sesizări de neconstituționalitate, Curtea constată că cererea de reexaminare formulată de Președintele României în data de 22 iunie 2018 a fost respinsă de Parlament — deci nu există diferență specifică între forma legii trimise la promulgare și cea adoptată în urma soluționării cererii de reexaminare formulate de Președintele României.

48. Totodată, Curtea observă că autorul sesizării de neconstituționalitate a formulat exclusiv critici de neconstituționalitate extrinsecă în privința legii deduse controlului de constituționalitate, aspect ce califică prezenta sesizare ca fiind admisibilă.

### (3) **Analiza obiecției de constituționalitate**

49. Pentru a se pronunța cu privire la prima categorie de critici de neconstituționalitate extrinsecă, referitoare la lipsa motivelor pentru care comisia sesizată în fond a propus respingerea cererii de reexaminare formulate de Președintele României, Curtea reține că este necesară, în prealabil, o analiză a procedurii parlamentare de soluționare a cererii de reexaminare formulate de șeful statului, în temeiul art.77 alin. (2) din Constituție. Potrivit acestui text, „*înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii*”.

50. În jurisprudența constantă a Curții s-a arătat că reexaminarea poate fi cerută o singură dată, pentru orice motiv — de formă/procedură sau de fond/conținut, cu privire la legea în integralitatea sa sau pentru o parte dintre normele sale. Ca urmare a formulării cererii de reexaminare, legea este retrimisă în Parlament, care este obligat să reia procedura de legiferare și să dezbată în plenul celor două Camere solicitările adresate de Președinte. Limitele sesizării Parlamentului pentru reexaminarea legii sunt definite de cererea de reexaminare. Parlamentul trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și pe cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării. În acest context, se impune a fi modificate chiar și unele dispoziții ale legii care nu au fost în mod expres cuprinse în cererea de reexaminare, dar care sunt în mod indisolubil legate de acestea. În cadrul acestei proceduri, în situația în care se dă o altă redactare unor texte sau se completează legea cu noi reglementări, urmează să se asigure corelările necesare dintre textele care au făcut obiectul cererii Președintelui României și celelalte dispoziții ale legii. Pentru aceleași rațiuni, dacă cererea de reexaminare vizează doar aspecte punctuale sau dispoziții concrete din lege, iar, în economia actului normativ, acestea se dovedesc a fi esențiale, întrucât constituie fundamentul reglementării, lipsa lor afectând însăși filosofia actului normativ, apare cu evidență faptul că înlăturarea, eliminarea lor va prejudicia întregul act și va conduce la respingerea legii în ansamblul său (Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2007, Decizia nr.1 din 14 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.82 din 2 februarie 2015, sau Decizia nr.30 din 27 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.117 din 16 februarie 2016).

51. Având în vedere solicitările cuprinse în cererea Președintelui României, în temeiul prevederilor art.61 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora este unica autoritate legiuitoare a țării, Parlamentul poate adopta orice soluție pe care o consideră oportună și necesară. Astfel, în urma reexaminării legii, Parlamentul poate admite în întregime sau parțial solicitarea, modificând în totalitate sau o parte din textele de lege cuprinse în cererea de reexaminare, precum și dispozițiile legii care se impun a fi recorelate, sau poate să respingă cererea de reexaminare (a se vedea în acest sens Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.682 din 6 octombrie 2008, sau Decizia nr.81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013).

52. Din perspectiva procedurii parlamentare a soluționării cererilor de reexaminare, Curtea a reținut în jurisprudența sa că dispozițiile art.77 alin.(3) din Constituție fac mențiune expresă despre „legea adoptată după reexaminare”. În acest context, prin Decizia nr.1.596 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Decizia nr.1.597 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, și Decizia nr.1.598 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Curtea a constatat că aceste norme constituționale impun supunerea la votul final în plenul fiecărei Camere a legii, astfel că Parlamentul, în cadrul procedurii de reexaminare, trebuie să își exprime votul asupra actului normativ reexaminat, iar nu asupra cererii de reexaminare sau asupra rapoartelor comisiilor parlamentare întocmite potrivit dispozițiilor regulamentelor celor două Camere.

53. La nivel infraconstituțional, Curtea reține că procedura de soluționare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României este reglementată de art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților și de art.150 din Regulamentul Senatului. Aceste norme stabilesc durata maximă a procedurii, ordinea de reexaminare în funcție de competența de sesizare a celor două Camere, procedura de urmat, posibilele

soluții care pot fi propuse prin raportul comisiei competente să analizeze cererea de reexaminare, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească amendamentele admise, obiectul dezbaterii plenului celor două Camere, după regulile procedurii legislative, votul final asupra legii, precum și condițiile de restituirea a legii către comisie în vederea reexaminării. Așadar, normele au un conținut complex, reglementând aspectele esențiale ale procedurii reexaminării legii.

54. Revenind la primul motiv de neconstituționalitate extrinsecă prezentat în susținerea sesizării de neconstituționalitate, ce constă în lipsa prezentării motivelor pentru care membrii Comisiei sesizate în fond au propus, prin raportul întocmit, adoptarea legii criticate în forma adoptată inițial de Parlament, Curtea constată că aceasta constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere, și nu una de constituționalitate. Cu alte cuvinte, obiectul criticii de neconstituționalitate îl constituie, de fapt, modul în care a fost întocmit raportul asupra cererii de reexaminare de către comisia sesizată în acest scop. Totodată, din analiza normelor regulamentare mai sus indicate nu rezultă vreo obligație în sarcina acestei comisii de a motiva, în cuprinsul raportului, respingerea solicitărilor formulate în cererea de reexaminare.

55. În plus, Curtea reamintește, în acord cu jurisprudența sa, caracterul de organe interne de lucru ale Parlamentului pe care îl au comisiile parlamentare, conform art.64 alin.(4) din Constituție. Activitatea acestora are caracter pregătitor pentru a oferi forului deliberativ toate elementele necesare adoptării deciziei. Dezbaterile specializate care au loc în cadrul ședințelor acestor comisii se finalizează cu întocmirea de rapoarte sau avize care au rolul de a pregăti și facilita desfășurarea lucrărilor Camerelor, respectiv a dezbaterilor care vor avea loc în plenul acestora. Dat fiind acest caracter auxiliar al comisiilor parlamentare, natura juridică a rapoartelor sau avizelor adoptate de acestea este aceea a unui act preliminar, cu caracter facultativ, de recomandare, adoptat în scopul de a sugera o anumită conduită, sub aspect decizional, plenului fiecărei Camere sau Camerelor reunite. Rapoartele și avizele au caracter obligatoriu numai sub aspectul solicitării lor, iar nu și din perspectiva soluțiilor pe care le propun, Senatul și Camera Deputaților fiind singurele corpuri deliberative prin care Parlamentul își îndeplinește atribuțiile constituționale (a se vedea, în acest sens, paragrafele 75—78 din Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.146 din 15 februarie 2018).

56. Pe de altă parte, chiar și în ipoteza unui mod de lucru impropriu al comisiilor parlamentare, prin redactarea unor rapoarte insuficiente din anumite puncte de vedere, Curtea reține că o atare deficiență procedurală nu poate avea vreun efect definitiv asupra procedurii legislative de adoptare a legii, deoarece doar Camerele Parlamentului, în plen, au autoritatea și competența de a legifera, în urma dezbaterilor și a votului final asupra legii. În acest sens, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012, că „situația în care o comisie parlamentară, din diverse motive, nu-și poate duce la îndeplinire activitatea, respectiv întocmirea unui raport sau a unui aviz, nu este de natură a împiedica plenul fiecărei Camere de a dezbate și de a decide direct asupra problemelor care intră în atribuțiile sale. În fond, specificul activității unei Camere a Parlamentului este de a adopta o decizie colectivă, luată cu majoritatea voturilor, după o dezbatere publică. Orice altă concluzie ar echivala, pe de o parte, cu o supradimensionare a rolului comisiilor de lucru ale Parlamentului, prin atribuirea unor efecte mult sporite actelor pe care aceste organe de lucru le adoptă, împrejurare care excedează cadrului constituțional și regulamentar în care acestea activează, și, pe de altă parte, ar echivala cu o deturnare a rolului Parlamentului, în ansamblul său, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, care beneficiază de o legitimitate originară, fiind exponentul intereselor întregii națiuni. Or, aceste ipoteze sunt cu totul inacceptabile din perspectiva principiilor constituționale pe care Curtea este chemată să le garanteze.”

57. Din perspectiva acestor considerente, rezultă cu evidență că modalitatea concretă de lucru a comisiilor parlamentare, în sensul redactării rapoartelor, avizelor etc. nu poate influența în vreun mod exercitarea rolului Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, astfel că aceste aspecte — interne, de elaborare a unor acte și lucrări preparatorii — nu pot avea o veritabilă relevanță constituțională în cadrul controlului de constituționalitate, ci pot fi analizate, eventual, în cadrul unor proceduri parlamentare de control al respectării propriilor norme regulamentare.

58. Prin urmare, așa cum s-a arătat mai sus, esențială este, sub aspectul respectării constituționalității procedurii de soluționare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României, supunerea la votul final în plenul fiecărei Camere a legii, astfel ca Parlamentul, în cadrul procedurii de reexaminare, să își exprime votul asupra actului normativ reexaminat, iar nu asupra cererii de reexaminare sau asupra rapoartelor comisiilor parlamentare întocmite potrivit dispozițiilor regulamentelor celor două Camere.

59. Or, Curtea constată că cererea de reexaminare asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, formulată de Președintele României la data de 22



iunie, a fost trimisă de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților, la data de 25 iunie 2018, pentru raport la Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților. În aceeași zi a fost depus raportul de respingere a cererii de reexaminare al acestei Comisii. În data de 26 iunie 2018, legea a fost înscrisă pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților. În cadrul ședinței de dezbateri din 26 iunie 2018 (ora 10), a fost dezbătută propunerea Comisiei juridice de respingere a cererii de reexaminare, fără a fi înregistrate amendamente. La ședința de vot final din aceeași zi (ora 12), legea a fost adoptată în forma trimisă la promulgare cu 172 de voturi pentru, 108 împotriva, 6 abțineri și 2 parlamentari care nu au votat.

60. În mod similar, potrivit fișei legislative a actului normativ criticat publicat pe pagina de internet a Senatului, acesta a înregistrat, la data de 26 iunie 2018, legea în forma adoptată de Camera Deputaților. La data de 27 iunie 2018, legea a fost înscrisă pe ordinea de zi, dată la care Senatul a dezbătut propunerea din Raportul Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări de respingere a cererii de reexaminare și a votat legea în aceeași formă, cu 83 de voturi pentru, 32 împotriva și 0 abțineri.

61. Parcurgând stenogramele ședinței de dezbateri din 26 iunie 2018 a Camerei Deputaților (disponibile pe pagina de internet a autorității), Curtea constată că în cursul acestora nu au fost exprimate solicitări cu privire la motivarea propunerii Comisiei juridice de respingere a cererii de reexaminare a Președintelui României, tocmai pentru că, în exercitarea mandatului lor — ce nu poate fi unul imperativ, potrivit art.69 alin.(2) din Constituție — parlamentarii nu sunt ținuti de conținutul raportului comisiei, fiind liberi să aducă amendamente, în acord cu prevederile regulamentare, și să pună în discuție orice chestiune legată de obiectul dezbaterii.

62. În ceea ce privește critica referitoare la lipsa unor dezbateri reale sau la desfășurarea unor dezbateri sumare în ședințele de plen ale Camerelor Parlamentului, Curtea reține că modul în care fiecare Cameră a dezbătut în ședințele de plen rapoartele comisiilor prin care s-a propus respingerea cererii Președintelui de reexaminare a legii constituie o problemă de fapt, care variază de la caz la caz și pentru a cărei evaluare nici Constituția și nici regulamentele parlamentare nu prevăd criterii calitative sau cantitative, astfel că o atare verificare excedează controlului de constituționalitate.

63. În concluzie, Curtea constată că nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art.1 alin.(4) și (5) și ale art.61 alin.(1), coroborate cu cele ale art.80 alin. (2) din Constituție, toate prin raportare la art.77 alin.(2) din aceasta.

64. În ce privește al doilea motiv de neconstituționalitate extrinsecă invocat, Curtea reține că acesta constă în faptul că sesizarea comisiilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului cu soluționarea cererii de reexaminare formulate de Președintele României încalcă jurisprudența Curții Constituționale (deciziile nr.251 și nr.252 din 19 aprilie 2018 și nr.828 din 13 decembrie 2017) și competența Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, aducând atingere art.147 alin.(4) și, respectiv, art.1 alin.(5) și art.64 alin.(5) din Constituție.

65. Examinând aceste critici, se reține că, prin Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, Curtea a constatat constituționalitatea, în raport cu criticile formulate, a Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției. Răspunzând unor critici prin care era contestată înființarea și competența Comisiei speciale comune, Curtea a reținut, în esență, faptul că, potrivit obiectivelor enumerate în art.1 al actului normativ de înființare, această Comisie a fost constituită pentru elaborarea în mod eficient a unor propuneri legislative care vizează Codul de procedură penală, Codul penal și legile din domeniul justiției. Totodată, a arătat că, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare, exclusiv acestuia revenindu-i decizia de oportunitate a constituirii comisiilor speciale comune (paragraful 51). Curtea a mai statuat, cu același prilej, că înființarea unei comisii speciale comune impune și o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport de către o comisie permanentă, deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului (paragraful 62).

66. Prin Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, Curtea a analizat constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, ulterior reexaminării acesteia în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, respectiv ca urmare a pronunțării Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018. Una dintre criticile analizate cu acel prilej se referea la un pretins conflict pozitiv de competență între comisiile permanente ale fiecărei Camere și Comisia specială comună în privința procedurii de reexaminare a legii în sensul punerii acesteia de acord cu decizia Curții. Curtea, reiterând considerentele statuate prin Decizia nr.828/2017, analizând prevederile regulamentare și pe cele ale art.1 alin.(1) lit.) și alin.(2) din

Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017, a conchis că, la adoptarea acestei hotărâri, legiuitorul a avut în vedere inclusiv competența Comisiei speciale comune în procedura legislativă ce urmărește punerea de acord a actelor normative cu incidență asupra justiției, ce se află sau vor intra în procedură parlamentară, cu deciziile prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor prevederi din astfel de legi (a se vedea, în acest sens, paragraful 68).

67. Prin Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, Curtea, urmând raționamentul expus prin Decizia nr.828/2017 și anticipând etapele ce vor urma în procesul de adoptare a legilor justiției, inclusiv etapa reexaminării legii ca urmare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art. 77 alin.(2) din Constituție, a constatat, la paragraful 94, faptul că aceeași competență a comisiei speciale comune se menține și în privința cererii de reexaminare formulate de Președintele României, chiar dacă prin Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 nu este reglementată *expressis verbis* această ipoteză.

68. Examinând fișa legislativă a legii criticate în prezenta cauză, Curtea constată că atât Biroul permanent al Camerei Deputaților (la data de 25 iunie 2018), cât și cel al Senatului (la data de 26 iunie 2018) au sesizat propriile comisii permanente de specialitate — în speță, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, și nu Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției.

69. Prin urmare, se observă că, spre deosebire de procedura reexaminării legii deschise de drept în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, pentru punerea acesteia de acord cu Decizia nr.61/2018 (ca urmare a declarării ca neconstituționale a unor texte din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii), în procedura reexaminării aceleiași legi, deschise ca urmare a formulării, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, a cererii de reexaminare de către Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere nu a mai sesizat aceeași Comisie specială comună, ci propria comisie permanentă, juridică, aspect criticat de autorul prezentei obiecții ca fiind neconstituțional, prin raportare la deciziile Curții Constituționale mai sus amintite.

70. Din cele de mai sus ar rezulta, așa cum se susține și în motivarea sesizării, un pretins conflict între deciziile Curții Constituționale mai sus menționate și procedura parlamentară aplicată pentru soluționarea cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

71. Curtea constată că o atare concluzie, deși aparent justificată, se fundamentează pe o premisă inexactă, respectiv aceea potrivit căreia se pune egalitate între modalitatea de lucru a comisiilor parlamentare, ca organe interne de lucru a Parlamentului, și procedura parlamentară de legiferare, astfel cum aceasta este determinată de Legea fundamentală.

72. În acest sens, relevantă este jurisprudența constantă a Curții Constituționale prin care a fost analizată activitatea desfășurată, în cadrul procedurii parlamentare de legiferare, de către comisiile permanente, speciale sau de anchetă.

73. Începând cu **Decizia Curții Constituționale nr.48 din 17 mai 1994**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.125 din 21 mai 1994 și până în prezent, Curtea a reținut, în esență, faptul că, pentru îndeplinirea rolului constituțional al Parlamentului, acesta poate constitui, în temeiul art.61 alin.(4) din Constituția din anul 1991, respectiv art.64 alin.(4) din Constituția în forma sa revizuită în anul 2003, comisii permanente, de anchetă sau alte comisii speciale, acestea fiind „privite și definite ca organe de lucru ale Camerelor, care se înființează cu scopul de a îndeplini însărcinările care le sunt încredințate tocmai în vederea pregătirii lucrărilor lor. Așadar, elementele ce configurează conceptul de comisie parlamentară sunt caracterul pregătitor, prealabil, al lucrărilor lor, aspectul de organ intern al Camerelor destinat ca, prin activitatea lui, să poată oferi acestora toate elementele necesare luării unei decizii. (...) Din acest considerent, organizarea și funcționarea lor sunt amănunțit reglementate, potrivit art.61 alin.(1) din Constituție, prin regulamentul fiecărei Camere. Dispozițiile constituționale nu fac decât să exprime acest rol subordonat, pregătitor, al activității comisiilor, diferențiat conform tipologiei lor, cuprinsă, de altfel, în prevederile art.61 alin.(4) din Constituție: *«Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune.»*”

74. Dat fiind caracterul de organe de lucru interne al comisiilor parlamentare, stabilit potrivit deciziei mai sus menționate, Curtea a stabilit în, continuare, faptul că natura juridică a rapoartelor sau avizelor adoptate de acestea este aceea a unui act preliminar, cu caracter de recomandare, adoptat în scopul de a sugera o anumită conduită, sub aspect decizional, plenului fiecărei Camere sau Camerelor reunite. Rapoartele și avizele au caracter obligatoriu numai sub aspectul solicitării lor, nu și din perspectiva soluțiilor pe care le propun, Senatul și Camera Deputaților fiind singurele corpuri deliberative prin care Parlamentul își îndeplinește atribuțiile constituționale. Acesta este motivul pentru care Curtea a concluzionat (a se vedea

Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012) că „situația în care o comisie parlamentară, din diverse motive, nu-și poate duce la îndeplinire activitatea, respectiv întocmirea unui raport sau a unui aviz, nu este de natură a împiedica plenul fiecărei Camere de a dezbate și de a decide direct asupra problemelor care intră în atribuțiile sale. În fond, specificul activității unei Camere a Parlamentului este de a adopta o decizie colectivă, luată cu majoritatea voturilor, după o dezbatere publică. Orice altă concluzie ar echivala, pe de o parte, cu o supradimensionare a rolului comisiilor de lucru ale Parlamentului, prin atribuirea unor efecte mult sporite actelor pe care aceste organe de lucru le adoptă, împrejurare care excedează cadrului constituțional și regulamentar în care acestea activează, și, pe de altă parte, ar echivala cu o deturnare a rolului Parlamentului, în ansamblul său, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, care beneficiază de o legitimitate originală, fiind exponentul intereselor întregii națiuni. Or, aceste ipoteze sunt cu totul inacceptabile din perspectiva principiilor constituționale pe care Curtea este chemată să le garanteze” (în același sens, a se vedea, cu titlu exemplificativ, **Decizia nr.209 din 7 martie 2012**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012; **Decizia nr.81 din 27 februarie 2013**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013, pct.3.2 din considerente; **Decizia nr.611 din 3 octombrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.877 din 7 noiembrie 2017, paragraful 63 și urm.; **Decizia nr.720 din 15 noiembrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.52 din 18 ianuarie, paragraful 28 și urm., **Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.146 din 15 februarie 2018, paragrafele 80—82; **Decizia nr.61 din 13 februarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, paragraful 89; **Decizia nr.206 din 3 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.351 din 23 aprilie 2018, paragraful 62 și urm.; **Decizia nr.388 din 6 iunie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.532 din 27 iunie 2018, paragraful 28 și următoarele).

75. Rezumând considerentele reținute de Curtea Constituțională prin deciziile indicate mai sus, se desprind câteva idei esențiale, ce definesc raportul dintre Parlament și comisiile parlamentare, astfel: a) Constituția prevede în mod expres, la art.64 alin.(4), dreptul fiecărei Camere de a-și constitui comisii permanente, comisii de anchetă sau speciale, precum și dreptul la înființarea comisiilor comune de către ambele Camere, reglementarea modului de lucru a acestora fiind lăsată exclusiv la aprecierea celor două Camere, prin regulamentele proprii; b) comisiile parlamentare sunt organe interne de lucru ale Parlamentului, rolul lor fiind unul subordonat activității acestuia și concretizat în elaborarea lucrărilor pregătitoare, necesare luării deciziilor de către autoritatea suverană legiuitoare a țării; c) rapoartele sau avizele întocmite au caracter preliminar, de recomandare, de material documentar, fără a avea caracter obligatoriu pentru Parlament.

76. Cât privește reglementarea procedurii de soluționare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, Curtea reține că aceasta se regăsește la art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv la art.150 din Regulamentul Senatului.

Art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, din Secțiunea 6 — *Cazurile de neconstituționalitate și solicitările de reexaminare formulate de către Președintele României*, prevede următoarele:

„(1) *Reexaminarea legii de către Camera Deputaților, în urma cererii făcute de Președintele României, în temeiul art.77 alin. (2) din Constituția României, republicată, va avea loc în cel mult 30 de zile de la primirea cererii. Reexaminarea legii se efectuează mai întâi de Camera Deputaților, dacă aceasta a fost prima Cameră sesizată, după care se trimite legea adoptată Senatului, care va decide definitiv. În situația în care Camera Deputaților este Cameră decizională, legea adoptată se trimite Președintelui în vederea promulgării.*

(2) *Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative.*

(3) *Raportul comisiei, cu privire la solicitările formulate de Președintele României cuprinse în cererea de reexaminare, va cuprinde una dintre cele 3 variante:*

a) *propunerea de adoptare a legii modificate și completate în întregime sau parțial, în sensul cerut de Președinte în cererea de reexaminare;*

b) *propunerea de adoptare a legii în forma adoptată inițial de Parlament, în cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare;*

c) *propunerea de respingere a legii.*

*În cazul în care solicitările din cererea de reexaminare sunt acceptate, în parte sau în totalitate, comisia va formula textele corespunzătoare și raportul va cuprinde toate amendamentele admise și respinse depuse de deputați. Textele propuse trebuie să aibă legătură cu solicitările din cererea de reexaminare și să asigure*

corelarea tehnico-legislativă a tuturor dispozițiilor legii. În cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare, raportul nu va mai cuprinde amendamentele depuse.

(4) Se supun dezbaterii plenului Camerei Deputaților, după regulile procedurii legislative, propunerile Comisiei sesizate în fond de adoptare a legii modificate sau completate în întregime sau parțial, în sensul solicitărilor formulate de Președintele României cuprinse în cererea de reexaminare, sau, după caz, propunerile Comisiei de adoptare a legii în forma adoptată inițial, în cazul respingerii solicitărilor cuprinse în cererea de reexaminare. În ședința dedicată votului final se votează legea în ansamblul ei. Dacă nicio formă a legii supusă aprobării nu este adoptată de Cameră, legea este respinsă.

(5) În situația în care propunerea de respingere a legii nu întrunește numărul de voturi necesar adoptării, se restituie comisiei în vederea reexaminării, avându-se în vedere încadrarea în termenul prevăzut la alin.(1).”

77. În fapt, în considerarea acestor norme, Biroul permanent al Camerei Deputaților, în ședința din 25 iunie 2018, în temeiul art.32 alin.(1) lit.g) din Regulamentul Camerei Deputaților, precum și al aprobării prealabile, în ședința Comitetului liderilor grupurilor parlamentare din data de 25 iunie 2018, a aprobat, la pct.IA al Notei cu privire la inițiativele legislative, sesizarea Comisiei juridice, de disciplină și imunități cu examinarea cererii de reexaminare formulate de președintele României, înregistrată cu nr.BPI 529/22.06.2018.

Potrivit art.32 alin.(1) lit.g) din Regulament:

„(1) Biroul permanent al Camerei Deputaților are următoarele atribuții: (...)

g) hotărăște, în cazul inițiativelor legislative, reținerea lor spre dezbateră și adoptare ca primă Cameră sesizată sau trimiterea la Senat a celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională.”

78. Ca atare, Secretarul general al Camerei Deputaților a întocmit Adresa nr.Plx.419/2017/2018, prin care a înaintat Comisiei juridice, în calitate de comisie sesizată în fond, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, aflată în procedură de reexaminare, ca urmare a cererii Președintelui României, potrivit art.77 alin.(2) din Constituție, stabilindu-se și termenele pentru depunerea amendamentelor (25 iunie 2018) și a raportului (26 iunie 2018).

79. În ședința din aceeași zi a Biroului Permanent al Camerei Deputaților, ora 14,00, a fost aprobat pct.8 al Ordinii de zi, referitor la Solicitarea din partea președintelui Comisiei juridice, de disciplină și imunități de a lucra paralel cu plenul Camerei Deputaților, solicitare adresată în temeiul art.53 din Regulamentul Camerei Deputaților, care, la alin.(1), prevede: „(1) Ședințele comisiilor parlamentare pot avea loc în același timp cu cele ale plenului Camerei Deputaților, pe baza aprobării date de Biroul permanent, la solicitarea președintelui de comisie.”

80. Potrivit unor documente postate pe pagina de internet a Camerei Deputaților ([http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl\\_com2015.lista?an=2018&idc=11&pln=&pla=2018&tip=&sir=](http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_com2015.lista?an=2018&idc=11&pln=&pla=2018&tip=&sir=)), rezultă, potrivit documentului intitulat „Sinteza lucrărilor Comisiei juridice, de disciplină și imunități din zilele de 25, 26, 27 și 28 iunie 2018”, întocmit în data de 2 iulie 2018, că președintele Comisiei a formulat o propunere de suplimentare a ordinii de zi, aprobată cu unanimitate de voturi de membrii acesteia, prima dintre acestea referindu-se la „Reexaminarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii Plx 419/2017 — fond.”

81. În același document-rezumant se arată că, în urma dezbaterilor, membrii Comisiei au respins cererea de reexaminare solicitată de Președintele României și au aprobat, cu majoritate de voturi, un raport de adoptare a Legii în forma trimisă la promulgare.

82. O procedură similară a fost urmată la Senat, începând cu data de 26 iunie 2018, când, în urma înregistrării cererii de reexaminare, Biroul permanent al Senatului a trimis solicitarea pentru raport Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări, în conformitate cu art.150 din Regulamentul Senatului:

„(1) În cazul în care Președintele României cere, înainte de promulgare, reexaminarea unei legi adoptate prima dată de către Senat, cererea va fi înscrisă în termen de cel mult 30 de zile în proiectul ordinii de zi a Senatului.

(2) Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative.”

Art.35 alin.(1) lit.g) din același Regulament prevede, la rândul său:

„(1) Biroul permanent al Senatului are următoarele atribuții: (...)

e) primește proiectele de lege sau propunerile legislative și decide:

— reținerea proiectului la Senat și sesizarea comisiilor permanente competente în vederea întocmirii rapoartelor și avizelor, în cazul în care Senatul este competent să dezbată și să adopte ca primă Cameră sesizată, precum și în cazul în care Senatul este sesizat de către Camera Deputaților;

g) stabilește, cu consultarea președinților comisiilor, repartizarea proiectelor de lege și a inițiativelor legislative către comisii pentru amendamente, avize și întocmirea rapoartelor, precum și termenul pentru fiecare dintre acestea.”

83. În concluzie, se poate observa cu ușurință faptul că ambele Camere ale Parlamentului au procedat în conformitate cu propriile norme regulamentare ce guvernează procedura reexaminării legii ca urmare a cererii formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

84. Prin deciziile Curții Constituționale invocate în susținerea neconstituționalității extrinseci a legii supuse controlului, prin raportare la prevederile art.64 alin.(4) și art.147 alin.(2) din Constituție, instanța constituțională a confirmat constituționalitatea competenței speciale a Comisiei speciale privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, de elaborare a rapoartelor în privința legilor din domeniul justiției, în acord cu art.1 alin.(1) lit.j) din Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 (Decizia nr.828/2017) și, respectiv, de a fi sesizată cu prilejul reexaminării legii deschise de drept, în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, ca urmare a unei decizii de admitere a Curții Constituționale (Decizia nr.251/2018).

85. În considerare plenitudinii de competență a acestei Comisii speciale în privința tuturor procedurilor implicite și prealabile adoptării definitive ale proiectelor/propunerilor legislative care formează obiectul său de activitate, Curtea a arătat, prin Decizia nr.252/2018, că, inclusiv cu privire la soluționarea cererii de reexaminare a legii, formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, „birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, *in mod firesc*, să fie solicitat comisiei speciale comune.”

86. Curtea a subliniat, astfel, *regula* în materia competenței speciale pe care o comisie specială o are într-un anumit domeniu, în acord cu prevederile actului normativ de constituire a sa. Sensul acestei concluzii nu poate fi altul decât cel al confirmării unei atare competențe speciale, pe întreg parcursul legislativ, până la adoptarea definitivă a respectivei legi, fără însă ca, prin aceasta, să fie instituită *interdicția necondiționată a Parlamentului de a aprecia în mod diferit*, la momentul procedural al sesizării unei comisii parlamentare pentru întocmirea unui act pregătitor, în funcție de anumiți factori specifici. O atare interpretare a considerentelor deciziei Curții, în contextul regulamentar și factual descris mai sus, ar duce, inevitabil, la un conflict între norma constituțională a art.147 alin. (4) și cea a art.64, care reglementează principiul autonomiei parlamentare. Or, de vreme ce nici Constituția și niciun text infraconstituțional, statuat în regulamentele parlamentare, nu instituie *expressis verbis* obligația Parlamentului de a sesiza o anumită comisie parlamentară în cadrul unei anumite proceduri speciale cu caracter legislativ, rezultă că acesta, bucurându-se de autonomie în limitele art.64 din Constituție, nu poate fi supus unei atari exigențe. Interpretarea considerentelor deciziei Curții nu poate avea decât un sens pozitiv, producător de efecte juridice, și nu de conflicte între două norme fundamentale.

87. În virtutea principiului autonomiei parlamentare și cu respectarea normelor regulamentare, Parlamentul și, în concret, Biroul permanent, poate decide, în funcție de împrejurări specifice fiecărei situații în parte, sesizarea unei comisii permanente sau a uneia speciale, în considerare a unui complex de factori, pornind de la obiectul unei propuneri legislative, până la supraaglomerarea uneia sau a alteia dintre comisii, în raport cu urgența procedurii de adoptare sau alte împrejurări factuale, cum ar fi suprapunerii de ședințe ale comisiilor parlamentare cu ședințele de plen sau alte activități parlamentare, aprobate în prealabil. În gestionarea diferitelor situații care pot apărea în concret, Biroul permanent trebuie să dea dovadă de eficiență și suplețe, repartizând o anumită lucrare unei comisii parlamentare competente, astfel încât, cu respectarea procedurilor și normelor regulamentare, să fie îndeplinită și cerința operativității, impusă atunci când respectiva procedură trebuie derulată cu celeritate, așa cum este și procedura reexaminării legii în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. În acest sens, Curtea a reținut, prin Decizia nr.828/2017, paragraful 51, faptul că, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare.

88. În acest context, Curtea constată că, prin Decizia nr.828/2017, paragraful 62, s-a reținut că „o comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului.” Prin urmare, Curtea a subliniat competența specială a comisiei speciale comune prin raportare la competența generală a comisiilor permanente, de specialitate, a fiecărei Camere, din perspectiva evitării unui posibil conflict pozitiv de competență între comisia

permanentă și cea specială, în sensul că o singură comisie poate avea competența de a elabora un anumit raport, și nu două sau mai multe, concomitent, pentru a se evita dublarea procedurii.

89. În speță, Biroul permanent al fiecăreia dintre cele două Camere a aplicat propriile prevederi regulamentare, în sensul respectării procedurii legislative obișnuite pentru această situație, prin trimiterea cererii de reexaminare unei singure comisii permanente de specialitate, și anume comisia juridică, în condițiile în care Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 nu atribuie, în mod expres, Comisiei speciale comune, o competență distinctă în vederea soluționării cererii de reexaminare formulate în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. De altfel, o atare competență nici nu putea fi prevăzută și reglementată în cuprinsul acestei hotărâri, din moment ce cererea de reexaminare reprezintă o facultate, și nu o obligație a Președintelui României, formularea acesteia fiind imprevizibilă.

90. Mai mult, din parcurgerea stenogramelor ședințelor Biroului permanent din fiecare Cameră a Parlamentului, prin care s-a aprobat sesizarea comisiei juridice proprii fiecărei Camere, rezultă că niciun deputat sau senator nu a avut obiecțiuni cu privire la această decizie a Biroului permanent.

91. În concluzie, Curtea apreciază că, procedând în acord cu propriile prevederi regulamentare, care, la rândul lor, sunt adoptate în conformitate cu prevederile art.64 din Constituție, care consacră principiul autonomiei regulamentare în activitatea parlamentară, nu se poate susține că Parlamentul a adoptat legea supusă controlului Curții prin aplicarea unei proceduri viciate, neconstituționale.

92. Prin urmare, nu poate avea relevanță constituțională modalitatea în care Parlamentul, prin Birourile permanente ale celor două Camere, a decis să repartizeze o anumită lucrare uneia dintre comisiile sale, important fiind, sub aspect constituțional, ca Parlamentul, în calitate de unică autoritate legiuitoare a statului, să dezbată și să adopte legea, în parametrii stabiliți de Legea fundamentală. Procedurile interne prealabile actului final al adoptării legii, cum ar fi sesizarea comisiilor competente sau activitatea acestora, nu pot plasa actul de legiferare în sine în afara cadrului constituțional.

93. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin. (1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este constituțională în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 septembrie 2018.

□

## OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu soluția adoptată — cu majoritate de voturi — prin Decizia nr.562 din 18 septembrie 2018, considerăm că obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii trebuia admisă și constat caracterul întemeiat al criticii de neconstituționalitate referitoare la încălcarea procedurii de adoptare a legii, prin nesocotirea rolului constituțional al comisiilor speciale comune, în raport cu dispozițiile art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) și art.147 alin.(4) din Constituție.

2. În argumentarea soluției antereferte se constată că, în jurisprudența sa, Curtea a stabilit că în Constituție nu este cuprinsă o prevedere expresă sau implicită în sensul că se pot constitui comisii speciale comune numai pentru situațiile în care Parlamentul lucrează în ședințe comune, stabilind doar posibilitatea constituirii lor (Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, paragraful 51). O comisie specială, astfel cum

ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui/unei proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului. Astfel cum s-a arătat, comisia specială comună nu are drept de inițiativă legislativă, astfel că rolul ei este de a întocmi un raport asupra unui/unei proiect/propuneri legislative care formează obiectul său de activitate, ceea ce înseamnă că *ab initio* competența comisiei permanente este exclusă din această procedură specială. Prin urmare, în această situație, birourile permanente ale fiecărei Camere **trebuie să aplice procedura specială**, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, în mod firesc, să fie solicitat comisiei speciale comune. Astfel, în dezbaterile și adoptarea raportului, oricare dintre membrii comisiei speciale comune, fie deputați, fie senatori, poate propune și vota amendamente, indiferent că procedura se află în fața Camerei Deputaților sau Senatului, prezentarea raportului în fața Camerei de reflecție sau decizionale urmând a fi realizată în aceleași condiții. De asemenea, Curtea mai reține că, odată constituită o asemenea comisie, ea trebuie înzestrată cu instrumente și proceduri care să o facă funcțională și eficientă. În caz contrar, ea s-ar comporta ca orice altă comisie permanentă, neputând astfel răspunde unei nevoi sociale însemnate care, de fapt, a stat la baza instituirii sale (paragraful 62).

3. Prin urmare, procesul legislativ cu privire la aceste legi — privind domeniul justiției — se încheie după adoptarea lor definitivă, aceasta implicând **atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României**. De abia la acest moment se încheie misiunea comisiei speciale comune, epuizându-se astfel și procedura specială parlamentară de adoptare a legilor în cauză. Așa cum a arătat Curtea în decizia precitată, birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune. În consecință, Curtea reține că procedura parlamentară aplicabilă reexaminării este o continuare și o prelungire a procedurii legislative speciale inițiate prin Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 (Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, paragraful 94).

4. De asemenea, Curtea, prin Decizia nr.250 din 19 aprilie 2018, paragraful 41, și Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, paragraful 68, a stabilit că comisia specială comună este o comisie sesizată în fond tocmai pentru a se realiza procedura specială de adoptare a legilor în cauză, în virtutea art.64 alin. (4) din Constituție.

5. Se observă că textul Constituției fixează mai multe cerințe cu privire la modalitatea de desfășurare a procesului legislativ, acestea fiind considerate de către Curte, în jurisprudența sa, drept parametru de analiză a constituționalității extrinseci a legii. *Exempli gratia*, dacă ordinea sesizării Camerelor în condițiile art. 75 din Constituție nu este respectată, rezultă că este încălcat acest text constituțional; astfel, ordinea de sesizare a Camerelor în procedura legislativă constituie un parametru al constituționalității extrinseci a legii (a se vedea în acest sens și Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragrafele 42—44). De asemenea, cerința de *cvorum* (Decizia nr.1.237 din 6 octombrie 2010), cerința referitoare la majoritatea de vot sau caracterul organic/ordinar al legii (Decizia nr.89 din 28 februarie 2017) sunt tot atâtea exemple care indică faptul că modul de desfășurare a procedurii parlamentare se reflectă asupra constituționalității formale a legii.

6. **Exigențe stabilite prin deciziile Curții Constituționale referitoare la comisiile speciale reprezintă, de asemenea, un parametru de constituționalitate extrinsecă a legii**, și nu o chestiune de aplicare a regulamentelor parlamentare, a cărei soluționare, indiferent de modalitatea în care regulamentul a fost aplicat, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale. Cu privire la acest aspect, se constată că rolul primar al comisiei speciale comune rezultă din textul Constituției, respectiv realizarea unei proceduri de legiferare speciale, astfel încât încălcarea unei exigențe constituționale este prin ea însăși o încălcare a Constituției.

7. Desigur, se poate afirma că, în cazul constituirii comisiei speciale comune, Constituția nu reglementează în mod expres ideea de procedură specială de legiferare, însă, astfel cum am arătat, Curtea a indicat această dimensiune constituțională care se atașează textului de referință, **rezultând o autoritate de lucru interpretat în această privință**. Mai mult, se reține că nici principiul bicameralismului, *astfel cum acesta este interpretat în jurisprudența Curții Constituționale*, nu este expres prevăzut în Constituție, dar este atașat art.61 alin.(2) din Constituție (a se vedea în acest sens Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011).

8. Astfel, este indubitabil că prin deciziile antereferate **Curtea a considerat că rolul unei comisii speciale comune în cadrul procedurii legislative este unul de ordin constituțional**. De aceea a folosit ca parametru constituțional dispozițiile art.1 alin. (5) și art.64 alin.(4) din Constituție pentru constatarea constituționalității hotărârii Parlamentului de constituire a acesteia. În analiza acestei hotărâri, Curtea a indicat exigențele de ordin constituțional care decurg din aceste prevederi constituționale, respectiv posibilitatea constituirii acestor comisii pentru materii care nu se dezbate în ședința comună a celor două Camere, modul de lucru al acestora, modul de desfășurare a procedurii legislative în ipoteza constituirii acestora. Prin urmare, Curtea, analizând textul constituțional al art.64 alin.(4), potrivit căruia „*Fiecare Cameră își constituie comisia permanentă și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune*”, nu a stabilit doar că Constituția permite constituirea unor comisii speciale comune, de altfel un truism, pentru că acest aspect rezultă din chiar formularea textului Constituției și pentru acest lucru în sine nu ar fi fost necesară o decizie a Curții Constituționale, ci a indicat și explicitat rolul constituțional al acestora. Prin urmare, în mod corect, Curtea a statuat că textul constituțional nu prevede doar ideea de constituire a comisiei speciale comune, ci și consecințele care rezultă din actul constituirii. **Cu alte cuvinte, regimul juridic primar al comisiei speciale comune este prevăzut chiar de către Constituție, și nu de regulamentele sau practica parlamentară și trebuie respectat în consecință.**

9. Revenind la Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, se constată că, în cazul în care s-ar fi interpretat textul constituțional în sensul că din conținutul său rezultă doar posibilitatea constituirii comisiilor speciale comune, ar fi însemnat ca sesizarea de neconstituționalitate formulată să fie inadmisibilă, întrucât ceea ce se contesta era că aceste comisii speciale comune nu pot avea competența de a elabora propuneri legislative în domeniile în care Constituția le rezervă ședințelor separate ale celor două Camere. Dar Curtea a considerat, în urmă cu 10 luni, că textul Constituției nu poate fi interpretat *ad litteram*, ci din însăși înființarea comisiei speciale comune rezultă anumite exigențe de ordin constituțional, pe care le-a indicat în cuprinsul deciziei. Poate cea mai importantă exigență este aceea că procesul legislativ nu mai urmează procedura parlamentară comună de adoptare a legilor, ci una specială. Prin urmare, de la această exigență constituțională impusă prin patru decizii ale Curții Constituționale nu se poate deroga. Autonomia parlamentară se realizează în parametrii Constituției, ea nu poate exceda cadrului acesteia. Din contră, aceasta se supune Constituției. De aceea, regulamentul parlamentar nu poate conține dispoziții contrare Constituției sau deciziilor Curții Constituționale; de asemenea, nici practica parlamentară nu poate fi contrară Constituției sau deciziilor Curții Constituționale. De altfel, regulamentul Camerei Deputaților sau cel al Senatului nu conține astfel de prevederi, ci **la nivelul Biroului permanent, respectiv al plenului celor două Camere s-a aplicat în mod greșit art.64 alin.(4) din Constituție**, astfel cum a fost interpretat acesta în jurisprudența Curții Constituționale, încălcându-se rolul comisiilor speciale comune în procedura de legiferare.

10. Din cele de mai sus rezultă că Parlamentul trebuia să se conformeze acestui text constituțional astfel cum a fost interpretat de Curte și să procedeze la adoptarea legii supuse controlului de constituționalitate prin parcurgerea procedurii speciale de legiferare, **cu mijlocirea comisiei speciale comune**. Or, Parlamentul a ales să ignore decizia Curții Constituționale și să adopte legea în procedură generală cu sesizarea comisiilor permanente ale celor două Camere, deși avea obligația constituțională de a apela în continuare la procedura specială de legiferare. Rezultă că dacă în privința unei legi a fost demarată procedura legislativă specială, aceasta durează până la adoptarea ei definitivă, ceea ce implică menținerea, până la momentul dat, a activității comisiei speciale. Aceasta înseamnă, astfel cum s-a arătat în jurisprudența invocată la punctul 3 al prezentei opinii separate, **atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României**.

11. Pe de o parte, prin decizia antereferită asistăm la un revirement jurisprudențial după câteva luni de la data pronunțării deciziilor din decembrie 2017, respectiv aprilie 2018, iar, pe de altă parte, are loc o limitare a efectelor deciziilor Curții Constituționale, în sensul că *pro parte* unele considerente sunt obligatorii [respectiv cele referitoare la rolul constituțional al comisiei speciale comune în procedura de reexaminare a legii, conform art.147 alin.(2) din Constituție], iar altele *pro parte* nu mai sunt obligatorii [respectiv cele referitoare la rolul constituțional al comisiei speciale comune în procedura de reexaminare a legii, conform



art.77 alin.(2) din Constituție], putând fi modificate oricând pe calea practicii parlamentare. Or, o asemenea abordare cu privire la rolul comisiilor comune speciale este inadmisibilă și este de natură să submineze efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

12. **Această situație este cu atât mai paradoxală cu cât această comisie specială comună a elaborat conținutul propunerii legislative și în două rânduri a reexaminat-o, în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, pentru a o pune de acord cu deciziile Curții Constituționale;** în schimb, atunci când ar fi trebuit să analizeze pe aceleași coordonate cererea de reexaminare a Președintelui României, s-a realizat o bruscă desesizare a acesteia și aplicarea procedurii comune de legiferare, aplicată în ipoteza cererilor de reexaminare formulate în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. Și aceasta după ce Curtea Constituțională a stabilit că procedura parlamentară, în întregul său, chiar și în situația reexaminării în temeiul art.77 alin.(2) și art.147 alin.(2) din Constituție, trebuie să se realizeze prin mijlocirea comisiilor speciale comune.

13. Având în vedere cele expuse, se constată că, în procedura de legiferare, Parlamentul nu a respectat art.64 alin. (4) din Constituție, încălcând rolul constituțional al comisiilor speciale comune, dezinvestindu-le de la soluționarea cererii de reexaminare formulate de Președintele României. Mai mult, întrucât această obligație derivă dintr-o decizie a Curții Constituționale, rezultă că au fost încălcate și prevederile art. 147 alin.(4) din Constituție.

14. Prin urmare, apreciem că obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României în privința încălcării art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) și art.147 alin.(4) din Constituție este întemeiată, iar Curtea ar fi trebuit să admită obiecția de neconstituționalitate, cu consecința reluării procedurii parlamentare de examinare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

Judecător,

prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**

□

## **OPINIE SEPARATĂ**

**În dezacord** cu soluția pronunțată, cu majoritate de voturi, de Curtea Constituțională, **formulăm prezenta opinie separată,**

considerând că **sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României se impunea a fi admisă și să se constate că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este neconstituțională,** pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare:

### **1. Motivarea autorului sesizării**

În motivarea sesizării de neconstituționalitate autorul obiecției (Președintele României) a invocat  **motive de neconstituționalitate extrinsecă,** susținând următoarele:

- **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost adoptată cu încălcarea prevederilor constituționale ale art.1 alin.(4) referitoare la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, ale art.64, art.77 alin.(2) și art.147 alin.(4), în sensul că Parlamentul a procedat la respingerea cererii de reexaminare fără dezbateră tuturor punctelor înscrise în cererea de reexaminare și a argumentelor invocate în susținerea acestora;**

- **lipsa de competență a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv a Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului (ambele comisii fiind comisii permanente ale celor două Camere ale Parlamentului) de a analiza cererea de reexaminare formulată de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și de a întocmi un raport în privința acesteia, competența aparținând comisiei speciale comune constituite în acest scop. Din perspectiva acestei critici de neconstituționalitate extrinsecă, autorul sesizării a susținut că adoptarea legii s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) și art. 147 alin.(4) din Constituție.**

## 2. Analiza criticilor de neconstituționalitate

2.1. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la nerespectarea de către Parlament a normelor și principiilor constituționale și regulamente aplicabile în procedura de adoptare a legii, ca urmare a unei cereri de reexaminare formulate de Președintele României, având în vedere că o critică similară a fost formulată de Președintele României și în privința Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004, ce a făcut obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.998 A/2018 și în care s-a pronunțat Decizia nr.483 din 12 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.636 din 20 iulie 2018, ne menținem punctul de vedere exprimat în opinia separată la Decizia Curții Constituționale nr.483 din 12 iulie 2018.

2.2. Cu privire la critica de neconstituționalitate extrinsecă constând în lipsa de competență a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv a Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului (ambele comisii fiind comisii permanente ale celor două Camere ale Parlamentului) de a analiza cererea de reexaminare formulată de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, și de a întocmi un raport în privința acesteia, competența aparținând comisiei speciale comune constituite în acest scop, arătăm următoarele :

Legea criticată — Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii — a făcut obiectul activității unei comisii speciale comune, respectiv Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, comisie înființată prin Hotărârea Parlamentului României nr. 69/2017.

Potrivit art.1 lit.j) din Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017, **obiectivul Comisiei speciale comune** a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a constatat în *„examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, aflate în procedură parlamentară, precum și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară, pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale și care vor fi transmise acesteia.”*

Prin **Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, **Curtea Constituțională a analizat critici de neconstituționalitate ale Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017 cu referire la obiectivele comisiei speciale comune** și a statuat că aceasta „are ca obiectiv, printre altele, examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, sens în care **proiectele/propunerile legislative aflate în procedură parlamentară, precum și cele ce urmează a intra în această procedură pe toată durata desfășurării activității comisiei speciale vor fi transmise acesteia**” (paragraful 45).

Totodată, **Curtea, în aceeași decizie, la paragraful 62, a constatat că „o comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului. Astfel cum s-a arătat, comisia specială comună nu are drept de inițiativă legislativă, astfel că rolul ei este de a întocmi un raport asupra unui proiect/propuneri legislative care formează obiectul său de activitate, a ceea ce înseamnă că **ab initio competența comisiei permanente este exclusă din această procedură specială.** Prin urmare, în această situație, **Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, în mod firesc, să fie solicitat comisiei speciale comune.**”**

Prin **Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.384 din 4 mai 2018, analizând prevederile art.62 și art.134 alin.(1) din Regulamentul Camerei Deputaților, ale art.68 și art.149 alin.(1) din Regulamentul Senatului, prin coroborare cu cele ale art.8 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, precum și Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, Curtea Constituțională a ajuns la concluzia potrivit căreia „în condițiile în care, în cazul elaborării Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, **comisia sesizată în fond este (...) Comisia specială comună** a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, rezultă că, în temeiul normelor regulamentare, **această comisie este competentă să reexamineze prevederile declarate**

neconstituționale și să întocmească raportul pe care, ulterior, îl prezintă plenului fiecărei Camere a Parlamentului” (paragraful 68).

Or, în prezenta cauză, în cadrul procedurii de soluționare a cererii de reexaminare a Președintelui României, adresată Parlamentului în data de 22 iunie 2018, se constată faptul că Biroul permanent al fiecărei Camere parlamentare a decis trimiterea pentru raport a cererii de reexaminare propriei comisii juridice, și nu comisiei speciale comune, așa cum a procedat în cazul reexaminării aceleiași legi ca urmare a constatării neconstituționalității unor texte din aceasta prin **Decizia Curții Constituționale nr.61 din 13 februarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, această procedură fiind confirmată sub aspect constituțional prin Decizia nr.251/2018, mai sus indicată.

Prin urmare, **atât timp cât această comisie specială comună funcționa, aceasta era competentă să examineze legea criticată, reintrată în procedura parlamentară ca urmare a formulării unei cereri de reexaminare, și nu comisiile juridice ale fiecărei Camere a Parlamentului.**

În consecință, similar modulului în care legea a fost trimisă comisiei speciale comune pentru a fi pusă de acord cu Decizia Curții Constituționale nr.61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, aceasta trebuia trimisă aceleiași comisii pentru reexaminarea dispozițiilor invocate în cererea de reexaminare a Președintelui României.

În acest sens, Curtea Constituțională a statuat, prin **Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.399 din 9 mai 2018, la paragraful 157, faptul că instituirea comisiei speciale comune, pentru a elabora modificări și completări la legile justiției, a avut în vedere „criteriul coerenței, completitudinii și unității actului legislativ, specific acestor categorii de comisii”.

**Prin aceeași decizie, instanța de contencios constituțional a mai statuat, în paragraful 94, următoarele: „în procedura de reexaminare a legii, comisia specială comună își menține competența de a dezbate și adopta raportul.** Se poate observa că, din moment ce legea a fost adoptată prin parcurgerea unei proceduri speciale prin mijlocirea unei comisii speciale comune, cu atât mai mult în procedura de reexaminare a acesteia, derulată ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.45 din 30 ianuarie 2018, se impune urmarea aceleiași proceduri. **Chiar dacă Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 nu a prevăzut *expressis verbis* această ipoteză, este lesne de înțeles că procesul de examinare, modificare și completare a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, obiectiv pentru care a fost creată comisia specială comună, se finalizează prin adoptarea legilor în cauză. Prin urmare, procesul legislativ cu privire la aceste legi se încheie după adoptarea lor definitivă, aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României.** De abia la acest moment se încheie misiunea comisiei speciale comune, epuizându-se astfel și procedura specială parlamentară de adoptare a legilor în cauză. Așa cum a arătat Curtea în decizia precitată, birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune. În consecință, Curtea reține că procedura parlamentară aplicabilă reexaminării este o continuare și o prelungire a procedurii legislative speciale inițiate prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017.”

Deși Decizia Curții Constituționale nr.252 din 19 aprilie 2018 se referă la obiecția de neconstituționalitate a unor dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și a legii, în ansamblul său, cu toate acestea, legea examinată prin această decizie face parte din așa-numitul „pachet al legilor justiției”, la fel ca și legea supusă controlului de constituționalitate în prezenta cauză, iar potrivit prevederilor Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017 și în conformitate cu deciziile Curții mai sus menționate, comisia specială comună are competență specială și unică în elaborarea rapoartelor și înaintarea propunerilor ce urmează a fi dezbătute în plenul fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului, cu referire la aceste legi.

Ca atare, **misiunea comisiei speciale comune se încheie întotdeauna după adoptarea definitivă a legii, aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României. De abia la acest moment se epuizează procedura specială parlamentară de adoptare a legii în cauză.**

Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune.

Or, în urma cererii de reexaminare formulate de către Președintele României, procedura parlamentară s-a derulat, în mod greșit, în fața comisiilor permanente din cele două Camere, astfel că a fost încălcată jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.251/2018, Decizia nr.828/2017 și Decizia nr.252/2018) și competența comisiei speciale comune, așa cum aceasta a fost reținută de instanța constituțională, aducându-se astfel atingere dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție.

În plus, **încălcarea competenței comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului**, astfel cum aceasta a fost reținută în deciziile Curții Constituționale anterior amintite, **aduce atingere și art.1 alin.(5)**, în ceea ce privește principiul supremației Constituției.

În cazul de față, **transmiterea greșită a legii — aflată în procedură parlamentară de reexaminare, ca urmare a formulării de către Președintele României a unei cereri de reexaminare — către comisiile permanente ale fiecăreia dintre cele două Camere nu are relevanța unor simple încălcări ale regulamentelor, respectiv ale competenței comisiei speciale comune, ci încalcă chiar deciziile instanței constituționale, afectând întreaga procedură legislativă.**

\*

\* \*

Având în vedere toate aspectele relevate anterior, considerăm că, **în cauză, s-ar fi impus ca sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României să fie admisă din perspectiva ambelor critici de neconstituționalitate extrinsecă invocate și să se constate că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este neconstituțională, cu consecința reluării procedurii parlamentare de analizare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României, în temeiul art.77 alin. (2) din Constituție.**

Judecător,  
dr. Livia Doina Stanciu